

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

خلاصه مقالات همایش مجازی

ابعاد انسانی - اجتماعی مسئله کرونا در ایران



پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

پژوهشکده دانشنامه نگاری

تهران، ۱۳۹۹



پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پژوهشکده دانشنامه‌نگاری

تهران صندوق پستی: ۶۴۱۹-۱۴۱۵۵، تلفن: ۳-۸۸۰۴۶۸۹۱ دورنگار: ۸۸۰۳۶۳۱۷

خلاصه مقالات همایش مجازی ابعاد انسانی - اجتماعی مسئله کرونا در ایران

دبیر علمی: دکتر احمد پاکتچی
ویراستار ادبی: دکتر اصغر اسمعیلی
واژه‌نگار و صفحه‌آرا: نسترن حاجی‌زاده سابق
طراح جلد و ناظر چاپ: ربابه ابوطالبی
چاپ اول: ۱۳۹۹
شمارگان: ۲۰۰ نسخه
چاپ و صحافی: الغدیر
بها: ۳۵۰,۰۰۰ ریال

حق چاپ برای پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی محفوظ است.

سرشناسه: همایش مجازی ابعاد انسانی-اجتماعی کرونا در ایران (۱۳۹۹)
عنوان و نام پدیدآور: خلاصه مقالات همایش مجازی ابعاد انسانی-اجتماعی
مسئله کرونا در ایران/ برگزارکننده پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی؛
دبیر علمی احمد پاکتچی؛ به کوشش پژوهشکده دانشنامه‌نگاری.
مشخصات نشر: تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری: ۲۲۴ص.
شابک: 978-622-630465-8

وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا

موضوع: کروناویروس‌ها -- ایران -- کنگره‌ها

موضوع: Coronaviruses -- Iran -- Congresses

موضوع: کروناویروس‌ها -- ایران -- مقاله‌ها و خطابه‌ها

موضوع: Coronaviruses -- Iran -- *Addresses, essays, lectures

شناسه افزوده: پاکتچی، احمد، ۱۳۴۲ -

شناسه افزوده: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

شناسه افزوده: Institute for Humanities and Cultural Studies

شناسه افزوده: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی. پژوهشکده

دانشنامه‌نگاری

رده بندی کنگره: ۳۹۹QR

رده بندی دیویی: ۵۷۹/۲۵۶

شماره کتابشناسی ملی: ۶۴۴۷۳۱۳



۹۹۲۰۰-۴۶۰۸۰

همایش مجازی ابعاد انسانی - اجتماعی مسئله کرونا در ایران



برگزار کننده

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

به کوشش پژوهشکده دانشنامه‌نگاری

شورای علمی و سیاست‌گذاری

دبیر علمی: دکتر احمد پاکتچی

- | | |
|------------------------------|-------------------------|
| • دکتر محمدجواد غلامرضا کاشی | • دکتر اصغر افتخاری |
| • دکتر نعمت‌الله فاضلی | • دکتر تقی پورنامداریان |
| • دکتر سیدمصطفی محقق داماد | • دکتر حمید تنکابنی |
| • دکتر علی‌اصغر مصلح | • دکتر عباس سعیدی |
| • دکتر علیرضا ملایی‌توانی | • دکتر سیدمصطفی عاصی |
| • دکتر امیرعلی نجومیان | • دکتر سعیدرضا عاملی |

اعضای کمیته اجرایی

دبیر اجرایی: دکتر اصغر اسمعیلی

- ربابه ابوطالبی
نسیم اشرف‌العقلایی
لیزا افشار تاجری
کامیار جولایی
نسترن حاجی‌زاده سابق
فاطمه خیرخواه
سعید زیوری
جواد صالحی
فرید فنونی

«سر آغاز»

شکرانه بازوی توانا بگرفتن دست ناتوان است
رسالت دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی در رویارویی با مصائب جمعی چیست؟ این پرسشی است که در نخستین روزهای رویارویی با بیماری همه‌گیر کووید-۱۹ به ذهن‌ها خطور کرد و درصدد پاسخ به این پرسش برآمدیم. اعتقاد این بود که دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌ها در مقابل این مصیبت بی‌مسئولیت نیستند؛ از این رو حتماً علوم و به‌ویژه علوم انسانی و اندیشمندان این حوزه برای مشکلات آموزشی، تربیتی، اقتصادی، اجتماعی و سیاسی ناشی از آن، باید راه‌حلهایی به مردم و مسئولان نشان می‌داد و گر از فروبستگی‌ها می‌گشود.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی بر مبنای برنامه راهبردی توسعه خود و بر پایه رویکرد فرهنگی و تمدنی به مسائل و معضلات جامعه با اعتقاد راسخ به نقش شاخه‌های گوناگون علوم انسانی و اجتماعی در مدیریت بحران‌ها، از روزهای نخست گسترش این بیماری در جلسات متعدد هیات رئیسه و مشورت‌های پیاپی با اعضای محترم هیات‌علمی و کارشناسان خود، بی‌وقفه برگزاری همایش ابعاد انسانی-اجتماعی مسئله کرونا در ایران را در برنامه خود قرار داد و با استمداد از جامعه علمی و دانشگاهی، ملی و بین‌المللی، مقالات و سخنرانی‌های ارزشمندی دریافت کرد و با برگزاری ۱۲ پیش‌نشست، همایش اصلی را در ۱۰-۱۳ خرداد ۱۳۹۹ طی سخنرانی‌های علمی در فضای مجازی در معرض اندیشه عموم قرار داد.

با عنایت به گستره موضوعی همایش و جلب همکاری از ۳۷ دانشگاه و موسسه آموزش عالی، در همایش اصلی بیش از ۴۵۰ نفر از علاقه‌مندان و دانشگاهیان از سخنرانی‌ها و نشست‌ها بهره بردند که در مقایسه با همایش‌های حضوری بسیار چشمگیر است.

لازم می‌دانم از زحمات همکاران همایش به‌خصوص جناب آقای دکتر احمد پاکتچی و اعضای شورای علمی و اجرایی این همایش اثرگذار قدردانی کنم که در روزهای سخت حاکم بر فضای عمومی جامعه راه برگزاری این تعامل ملی و علمی را هموار کردند تا این برنامه به‌خوبی اجرا شود. گرچه کرونا دشواری‌ها، ناملایمات و درشتی‌های بسیاری را در سطوح مختلف جوامع حاکم کرد ولی در لابه‌لای این سختی‌ها، مهربانی، مهرورزی پزشکان و پرستاران، کمک و مواسات مردم به همدیگر و عاطفه و خیرخواهی و از خودگذشتگی و ایثار در فرهنگ ایرانی-اسلامی را دیدیم و به آن بالیدیم.

با آرزوی جهان‌گیری از کرونا و به امید ریشه‌کن شدن کامل این بیماری از پهنه گیتی مجموعه خلاصه مقالات همایش ابعاد انسانی-اجتماعی مسئله کرونا در ایران را به پیشگاه جامعه علمی تقدیم می‌کنیم و امیدواریم در گشودن گره‌های فروبسته حاصل از این بیماری مفید و مؤثر واقع شود. رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ.

توفیق از خدا و توکل بر اوست

حسینعلی قبادی

رئیس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

«مقدمهٔ دبیر علمی همایش»

از واپسین ماه سال گذشته میلادی، ویروس کووید-۱۹، گونه‌ای از ویروس کرونا به عرصهٔ ظهور آمد که به مناسبت همین سال، نام یاد شده بر آن اطلاق شد؛ ویروسی که در چند ماه اخیر، به مسئله‌ای همه‌گیر تبدیل شده و با نام ساده کرونا شناخته می‌شود. گسترش این ویروس از ووهان چین آغاز شد، ولی در اواخر بهمن ماه ۱۳۹۸ رسماً نفوذ آن به کشور ما ایران نیز اعلام گردید و به سرعت ایران نیز درگیر این بیماری همه‌گیر (پاندمی) شد.

تردیدی نیست که در مقام مقابله با موج این بیماری، مانند هر بیماری دیگر، نخستین رشته علمی که از آن انتظار می‌رفت وارد میدان شود، پزشکی و علوم بهداشت بود، ولی بیماری همه‌گیر هرگز یک مسئله خاص علوم پزشکی نمی‌تواند باشد. ابعاد گستردهٔ این بیماری‌ها در فرایند شیوع به گونه‌ای است که همه جنبه‌های زندگی اجتماعی را تحت تأثیر قرار می‌دهد و در طی تاریخ جدید بشر، هرگز هیچ بیماری همه‌گیر دیگر به اندازه کرونا در ایران و جهان اثر مخرب در سطح اجتماعی نداشته است. در شرایط کنونی جهان و از جمله ایران، کرونا در شمار اصلی‌ترین موضوعات گفت‌وگو در محافل و جلسات سیاستمداران است و محسوس‌ترین اثر آن در عرصهٔ اقتصاد از خرد و کلان قابل مشاهده است. فضای خانه و خانواده به شدت در شرایط کرونا دچار تحول شده، به همان اندازه که نظام‌های آموزشی از ابتدایی تا عالی در فعالیت‌های خود تحت الشعاع قرار گرفته‌اند. بازی‌های المپیک تابستانی که بنا بود در سال ۲۰۲۰ در توکیو برگزار شود، با اقدامی بی‌سابقه در تاریخ المپیک، به تعویق افتاد و کل فعالیت‌های ورزشی درگیر مسئله کرونا شده است.

به گفته برخی از تحلیل‌گران تمدنی، زندگی بشر با تجربه کرونا وارد مرحله جدیدی می‌شود و به تعبیر نشانه‌شناسانه می‌توان گفت هر جا معنایی هست و تا آنجا که سپهر نشانه‌ای گسترش دارد، کرونا بدان راه یافته است. برپایه آنچه یاد شد، آشکار است که ابعاد انسانی-اجتماعی کرونا بارها و بارها گسترده‌تر از آن ابعادی است که می‌تواند موضوع مطالعه پزشکی باشد و مداخله علوم انسانی در

این عرصه به صورتی پدیده قابل انتظار است. علوم انسانی با وجود تنوع آن، به دو گونه می‌تواند در حل معضلات برخاسته از کرونا ایفای نقش نماید:

گونه نخست از مداخله و ایفای نقش علوم انسانی آن است که الگوی گسترش بیماری‌های همه‌گیر و از جمله کرونا که در شمار پیچیده‌ترین‌هاست، به شدت مرتبط با سبک‌های زندگی و الگوهای رفتار اجتماعی است و با رفتارهای طبقات و صنف‌های مختلف جامعه و نیز فرهنگ‌های منطقه‌ای، ملی و محلی گره خورده است. بخش مهمی از تفاوت عملکرد این ویروس در کشورهای مختلف و حتی استان‌های مختلف ایران نیز ناشی از تفاوت‌های معنادار در الگوهای رفتار اجتماعی است. سال‌ها پیش انسان‌شناسان برزیلی با مطالعه کردن درباره ویژگی‌های فرهنگ جنسی مردم برزیل در مهار کردن بیماری ایدز کمک شایانی به وزارت بهداشت آن کشور کردند و با یاری رساندن به پزشکان برنامه موفق را در مهار این بیماری اجرا کردند. امروز با توجه به ابعاد بزرگ بحران، انتظار مشارکت گسترده‌تر علوم انسانی و اثربخشی آن در مهار این بحران وجود دارد.

گونه دوم از مداخله علوم انسانی در مواجهه با بحران کرونا، عهده‌دار شدن مطالعه و رسیدگی به مسائلی است که مستقیماً نه به خود بیماری، بلکه به عوارض اجتماعی، سیاسی و اقتصادی ناشی از آن مرتبط است. از جمله قرنطینه، طرح حفظ فاصله فیزیکی یا الگوهای بدیل دیگر که به دنبال کنترل و محدود کردن تماس‌ها در سطح جامعه هستند، به عوارض سنگین اقتصادی، سیاسی، امنیتی، آموزشی، خانوادگی و جز آن منجر شده و می‌شوند که حل آنها، مستلزم حضور همه‌جانبه علوم انسانی در عرصه عمل است. جامعه بشری و از جمله ایران، برای مقابله با بحران کرونا نیازمندی مبرم - بسیار وسیع‌تر و جدی‌تر از پزشک و تخت و دستگاه تنفس - به مهارکننده‌ها و ترمیم‌کننده‌هایی دارد که علوم انسانی می‌تواند در اختیار آن قرار دهد. این شرایط برای علوم انسانی عرصه مهمی برای آزمون است که بتواند به نحو بهینه، نقش خود را در کمک به حل بحران ایفا کند و سودمند بودن خود را در این شرایط پرنیاز به منصفانه ثبوت برساند.

احمد پاکتچی

دبیر علمی همایش

ابعاد انسانی - اجتماعی مسئله کرونا در ایران

«به نام خدا»

به نام آنکه جان را فکرت آموخت چراغ دل به نور جان برافروخت
توانایی که در یک طرفه‌العین ز کاف ونون پدید آورد کونین

در پی شیوع بیماری دنیاگیر کووید-۱۹ در کشورمان، در واپسین ماه‌های پایانی سال ۱۳۹۸ هیئت رئیسه پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی با تشکیل جلسه فوری، راه‌های کمک به حل این گرفتاری و مشکل را بررسی کرد؛ یکی از این راه‌ها استفاده از ایده‌ها و اندیشه‌های استادان و پژوهشگران حوزه علوم انسانی برای بررسی ابعاد انسانی-اجتماعی مسئله کرونا بود. برای تحقق این امر، پژوهشکده دانشنامه‌نگاری پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی مأمور شد طرح‌نامه تفصیلی برگزاری همایش ابعاد انسانی-اجتماعی مسئله کرونا در ایران را تقدیم هیئت رئیسه کند؛ این امر صورت پذیرفت و این پژوهشکده با تشکیل دبیرخانه همایش، آغاز به کار کرد. طبق مصوبه هیئت رئیسه، جناب آقای دکتر احمد پاکتچی، رئیس پژوهشکده دانشنامه‌نگاری و عضو هیئت علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، در مقام دبیر علمی همایش هدایت کار را برعهده گرفتند و اینجانب اصغر اسمعیلی در کنار استاد فرزانه دکتر پاکتچی، در جایگاه دبیر اجرایی، امور مربوط به هماهنگی‌های اجرایی همایش را عهده‌دار شدم.

محورهای همایش در سیزده عنوان تعریف شدند که عبارت‌اند از: مطالعات اجتماعی، روان‌شناسی اجتماعی، روان‌شناسی، علوم تربیتی و اخلاق؛ مطالعات دینی و فلسفی کرونا؛ مطالعات سیاسی و مسئله کرونا؛ مطالعات اقتصادی و مسئله کرونا؛ مسائل حقوقی کرونا؛ مطالعات تاریخی و جغرافیایی؛ علوم ارتباطات؛ زبان‌شناسی، نشانه‌شناسی و ادبیات؛ مطالعات فرهنگی مربوط به کرونا؛ علم‌سنجی، علم‌شناسی، دانشنامه‌نگاری و کرونا.

سعی شد این محورها جامع باشند تا همه حوزه‌ها پوشش داده شود. باتوجه به اینکه شرایط قرنطینه بر کشور حاکم بود، برگزاری همایش به صورت مجازی تصویب شد و برای رسیدن به

همایش اصلی، در طی زمان شیوع بیماری، دوازده پیش‌نشست با سخنرانی و ایده‌پردازی استادان دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌ها تشکیل شد که عبارت‌اند از:

- ۱- تأملات فلسفی درباره بحران کرونا
- ۲- رویکرد تاریخی-اجتماعی به مسئله کرونا
- ۳- ملاحظات روانشناختی در مورد مسئله کرونا
- ۴- کرونا، علوم انسانی و پزشکی
- ۵- کرونا، بازار کار و استراتژی‌های سازمانی
- ۶- نشست رویکرد چندرشته‌ای به مسئله کرونا
- ۷- کرونا و تربیت
- ۸- زنان، کرونا و ابعاد انسانی-اجتماعی و فرهنگی
- ۹- نشست علوم طبیعی و علوم انسانی در مسئله کرونا (به صورت آنلاین)
- ۱۰- نظام تربیت مدرسه‌ای (آموزش و پرورش) ایران در آزمون کرونا
- ۱۱- سیمای نظام آموزش عالی ایران در دوران پساکرونا
- ۱۲- مدیریت فضای خانواده در شرایط کرونا با رویکرد روانشناختی تربیتی

الحمدلله استقبال از این پیش‌نشست‌ها که در فضای وینار برگزار می‌شد، بسیار خوب بود و علاقه‌مندان از سراسر کشور در این نشست‌ها شرکت کردند و با طرح پرسش و پاسخ، فضای اندیشه‌ورزی مناسبی بر این بحث‌ها حاکم شد.

مطابق بررسی، بیش از ۴۰۰ (چهارصد) نفر در مجموع این نشست‌ها، شرکت کردند که با احتساب سخنرانان، در مجموع ۴۵۰ (چهارصد و پنجاه) نفر از این نشست‌ها بهره‌دهی و بهره‌گیری کردند که در مقایسه با همایش‌های حضوری، آمار چشمگیری است؛ البته طی چهار روز آینده با برگزاری چهار پنل در هر روز، شانزده نشست دیگر نیز داشتیم.

با اعلام فراخوان و نشر پوستر در اسفند ۱۳۹۸، تعداد ۹۶ چکیده مقاله به دبیرخانه همایش رسیده است که دبیرخانه آنها را پس از نهایی‌سازی، در قالب کتاب حاضر منتشر می‌کند و ۵۰ سخنرانی و مقاله برتر در مجموعه مقالات چاپ خواهد شد. تفاوت در حجم خلاصه مقالات ارائه شده در این مجموعه از این جهت معنی پیدا می‌کند که مقالات ارائه شده در همایش نیز حجم متفاوتی داشتند و برای اینکه مطالب نویسندگان محترم گسسته و ناقص نشود، دبیرخانه یکدستی حجم خلاصه مقالات را به مصلحت ندید و همچنین فایل و محتوای همه سخنرانی‌ها بر روی سایت پژوهشگاه

علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و همچنین سایت همایش، قرار گرفته تا عموم بتوانند از آنها استفاده کنند.

وظیفه اخلاقی خود می‌دانم مراتب سپاس و قدردانی خود را به محضر این عزیزان اعلام کنم:

• استاد بزرگوار جناب آقای دکتر حسینعلی قبادی، رئیس محترم پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی که همواره پشتیبان و یاریگر اصلی خدمتگزاران این همایش بوده‌اند.

• اعضای محترم هیئت رئیسه پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، معاونان محترم پژوهشی و اداری و پشتیبانی و فرهنگی و کاربردی‌سازی پژوهشگاه، مدیران محترم اداری، مالی و پشتیبانی که بی‌یاری آنان، این مهم محقق نمی‌شد.

• اعضای محترم هیئت علمی پژوهشگاه علوم انسانی از پژوهشکده‌های مختلف و همچنین استادان دانشگاه‌های مختلف کشور که در پیش‌نشدت‌ها و همایش اصلی عهده‌دار کار اصلی، آنان بودند. به همه آنان خسته نباشید و خدا قوت می‌گوییم و قدردان زحمات و خدمات آنان هستیم.

• از جناب آقای دکتر احمد پاکتچی، دبیر محترم علمی همایش سپاسگزاری ویژه داریم و تلاش شبانه‌روزی ایشان و همچنین اعضای کمیته اجرایی همایش خانم‌ها: نسترن حاجی‌زاده سابق، ربابه ابوطالبی، فاطمه خیرخواه و نسیم اشرف‌العقلایی و آقایان: کامیار جولایی، سعید زبوری، مهندس جواد صالحی، فرید فوننی سپاسگزاریم که با همکاری و تلاش و پشتیبانی دقیق، سریع و به‌موقع به برگزاری هرچه بهتر همایش یاری رساندند.

امیدواریم با برگزاری این همایش توانسته باشیم بخشی از رسالت جامعه علمی و دانشگاهی کشور را در قبال خدمات بی‌دریغ پزشکان و کارکنان درمانی بیمارستان‌ها، ادا کرده باشیم؛ همچنان قدردان زحمات آنان هستیم و برایشان آرزوی توفیق و سربلندی داریم.

سرافرازی میهن اسلامی و کسب موفقیت در مواجهه با این بلای عالم‌گیر را آرزو می‌کنیم و امیدواریم برگزاری این همایش و طرح مباحث ابعاد انسانی- اجتماعی کرونا در ایران، گره‌گشای برخی مشکلات در این زمینه بوده باشد و هم‌نوا با حافظ می‌خوانیم:

چو غنچه گرچه فرو بستگی است کار جهان تو همچو باد بهاری گره‌گشا می‌باش

«والسلام علی من اتبع الهدی»

اصغر اسمعیلی

دبیر اجرایی همایش

فهرست خلاصه مقالات

- ۱ کرونا و آسیب زبانی؛ گزارش موردی تشدید اختلالات زبانی بیمار آلزایمری با...
مهلا آربن پور، لیلا فیاضی بارجینی
- ۴ تکلیف‌های ما برای آموزش عالی فردا در دنیای پسا کرونا
محمد رضا آهنچیان
- ۷ درس‌هایی از ابعاد کرونا: تحولات و ابعاد سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و آموزشی
حسین ابراهیم‌زاده آسمین، قدسی علیزاده سیلاب
- ۹ تأثیرات دنیاگیری کرونا بر فرایندها و نگرش‌های منابع انسانی
الهام ابراهیمی
- ۱۰ تأثیرات کرونا بر فرهنگ، آموزش و سلامت مردم ایران
فاطمه احمدی‌بگی، سیده زهرا کاظمی
- ۱۲ روایت ایرانی کرونا از زاویه دید پزشکان و پزشکان مسئول
اصغر اسمعیلی
- ۱۶ ماهیت روابط اجتماعی‌انسان‌ودنیاگیریکرونا
بهزاد اصغری
- ۱۷ همه‌گیر یجهانیومسئله‌هویت‌سایبری
مهدی اصفهانی
- ۱۸ مثلث دوآر من - تو - آن
خسرو باقری
- ۲۲ نظام تربیت مدرسه‌ای (آموزش و پرورش) ایران و فرصت‌ها و تهدیدهای...
محسن باهو
- ۲۷ جستاری توصیفی از تأثیر سواد رسانه‌ای بر سلامت روان در بحران کرونا
آمنه بختیاری، بهاره نصیری
- ۲۹ نقش و چالش‌های مترجمان زبان اشاره در زمان بیماری کرونا
ندا پات داد، سمیر حسنوندی
- ۳۰ تبیین و تحلیل زمینه‌های کلامی و ادبی داوری‌ها درباره کرونا
زهرا پارساپور

- ۳۲ همه‌گیری‌های بزرگ در تاریخ و چرخش‌های مهم تمدنی
احمد پاکتچی
- ۳۳ زبان پزشکان و زبان مردم: آزمونی در بحران کرونا
احمد پاکتچی
- ۳۵ نگاهی روان‌شناختی به کرونا، چالش‌ها و فرصت‌ها
حمید پورشریفی
- ۳۶ بررسی تأثیر عملکرد ارزش‌های خبری صداوسیما جمهوری اسلامی ایران درباره...
فائزه تقی‌پور، حسین سلطانیان
- ۳۸ آموزش عالی در سایه کرونا
سعیده تقی‌زاده، پروین صمدی
- ۳۹ سرمایه اجتماعی و بحران کرونا در ایران
مجید توسلی‌رکن‌آبادی، روشنگر عزتی، کیانوش کیاکجوری
- ۴۱ کرونا و عقلانیت دینی
جمشید جلالی شیجانی
- ۴۲ کرونا: روایت یک تهدید یا فرصت یک بحران؟!
صدیقه جمالی، مهدی ابوالحسن‌زاده
- ۴۴ تربیت اخلاقی اجتماع بر مبنای حساسیت اخلاقی: یادتن اجتماعی ویروس کرونا
محمد حسینی
- ۴۹ بحران کرونا و مسئله حکمرانی در ایران
عبدالرحمن حسینی‌فر
- ۵۰ کرونا، آموزش‌پرورش‌و ضرورت‌گذار پارادایمی
سیدمحمدحسین حسینی
- ۵۲ نگاه آینده‌پژوهانه به ابعاد سیاسی مسئله کرونا
سیدمهدی حسینی
- ۵۴ پیامدهای کرونا برای آموزش و پرورش ایران
رضوان حکیم‌زاده
- ۵۶ بررسی خط مشی رسانه ملی در قبال پوشش خبری همه‌گیری ویروس کرونا در...
رضا خیرآبادی

- ۵۸ از استعارهٔ رایج در تعبیرگری کرونا تا کرونای استعاری: ضرورت بازنگری در...
سپهیل دانش زاده
- ۶۱ خانواده به مثابه امر بحرانی (Critical)
زهرا داورپناه
- ۶۲ کرونا، آثار و آفات آن
رضا داوری اردکانی
- ۶۹ نگاهی به راهبردهای (استراتژی‌های) کلامی - ارتباطی رهبران زن و مرد جهان...
نگار داوری اردکانی
- ۷۱ چالش‌های اخلاقی و عدالت‌بنیان در مدیریت همه‌گیری جهانی کرونا
آرش رشیدیان
- ۷۳ کرونا و مسئله فقر
مسعود رضایی
- ۷۶ راویان ایرانی روایت کرونا در ایران
زهرا رئیسی
- ۷۹ بحران کرونا، بازار کار و دورکاری
لیلا سادات زعفرانچی
- ۸۰ همه‌گیری، نقطهٔ عطفی در رخداد‌های کلامی چندگانهٔ ناهمزمان و ناهم‌مکان
فرهاد ساسانی
- ۸۱ تقویت سواد رسانه‌ای والدین الزامی برای توسعهٔ یادگیری الکترونیکی در دوره ابتدایی
فرهاد سراجی
- ۸۴ تنش مسئولیت‌پذیری دانشگاه نسبت به بحران‌های جاری؛ مورد بحران کرونا
میشم سفیدخوش
- ۸۶ چگونگی تحول در نظام آموزش مجازی در وزارت آموزش و پرورش در دوران پسا کرونا
خسرو سلجوقی
- ۹۰ بحران کرونا بازخوانی کارکردهای تربیتی آزمون‌ها و ابتلائات الهی با رویکردی...
حسین سلطان محمدی، فاطمه سلطان محمدی
- ۹۱ «فیلو- کرونا» و فلسفهٔ معاصر ایران
مالک شجاعی جشقانی
- ۹۲ تأثیرات متقابل گیاهان و ویروس کرونا
گل‌اندام شریفی

- ۹۳ بازگشت به آینده: امتداد متافیزیک آموزش عالی برخط و برون خط در...
بختیار شعبانی ورکی
- ۹۷ همه گیری؛ جامعه همچون بیمارستان
حسین شقاقی
- ۹۸ دنیاگیری (پاندمی) روان شناختی پیامد دنیاگیری (پاندمی) عفونیانواع، ...
روح الله شهبابی
- ۹۹ مروری بر مشخصات ویروس کرونا در ارتباط با عامل کووید-۱۹
محمود شمسی شهرآبادی
- ۱۰۱ تجربه زیسته دانشجویان از مشکلات زندگی در شرایط بیماری کرونا: مطالعه پدیدارشناسی
الهام شیردل، اسفندیار غفاری نسب
- ۱۰۲ رویداد کرونا؛ شاهدی آشکار بر اولویت پرداختن به وجوه عقلانی حیات طیبه در...
علیرضا صادق زاده قمصری
- ۱۰۵ کرونا و اهمیت گسترش برگزاری جشنواره‌های تخصصی دیجیتال یا از راه دور...
الیاس صفاران، مهدیه سادات هژبر، اعظم اقتداری
- ۱۰۷ تحلیل ناکامی آموزش عالی در شرایط دشوار
مسعود صفایی مقدم
- ۱۰۸ تحلیل محتوای آموزش تاب‌آوری در برنامه‌درسی دوره ابتدایی و تأثیر آن در...
پروین صمدی، زهره زارعان
- ۱۱۰ پدیدار شناسی معرفت فقهی در جامعه ایران پساکرونا
بهنام طالبی طادی
- ۱۱۱ سلامت عمومی و بیماری‌های واگیردار در دوره صفویه
باقرعلی عادلفر، خسرو خواجه‌نوری
- ۱۱۳ رویکردی اگزستانسیال به پدیده کرونا و معانی آن
حمزه‌عالمی چراغعلی
- ۱۱۴ چالش‌های آموزش از راه دور در آموزش و پرورش ایران و راهکارهای...
اسماعیل عظیمی
- ۱۱۶ پیام‌های سلامت در رسانه؛ مطالعه موردی کرونا
فاطمه عظیمی فرد
- ۱۱۷ ویروس کرونا و اینترنت؛ تشدید جهانی شدن و پیامدهای آن
ابراهیم علومی

- ۱۱۸ کرونا و ارزش‌های جهانشمول عصر مدرن
محمدجواد غلامرضا کاشی
- ۱۲۰ چالش‌ها و خلأهای قانونی نظام حقوقی ایران در مواجهه با بحران کرونا
حسین غلامی، الهه کسائی
- ۱۲۵ الگوی مدیریت رسانه‌ها در وضعیت‌های اضطراری؛ مطالعه موردی بیماری کرونا
سیدمحمدعلی غمامی، سیدمحمد مهدی غمامی
- ۱۲۶ بحران کرونا و مسئله تغییر فرهنگی در ایران
نعمت‌الله فاضلی
- ۱۲۸ درس‌های کرونا برای آینده دانشگاه در ایران
نعمت‌الله فاضلی
- ۱۲۹ بیماری‌های واگیردار و شیوه‌های درمان و مقابله با آن‌ها، با تکیه بر متون دوره...
بهجت قاسم‌زاده
- ۱۳۰ میراث ادبی ایران و بیم و امید امروز ایرانیان در مصاف با کرونا
حسینعلی قبادی، سعید بزرگ‌بیگدلی
- ۱۳۴ آسیب‌شناسی ماهیتی قوانین کیفری ایران در مقاطع بحرانی با تأکید بر...
مصیب قدمی عزیزآباد
- ۱۳۶ استعاره‌های دیگری غالب و خودی‌های مغلوب و تأثیر آن بر سبک زندگی
بی‌تا قوچانی، المیرا اسماعیل‌پور
- ۱۳۷ شبکه‌های اجتماعی و کرونا: یک تحلیل محتوایی
مسعود قیومی
- ۱۳۸ چالش سامانه‌های پردازش زبان طبیعی در مواجهه با نوواژه‌های «کرونایی»
مسعود قیومی
- ۱۴۰ بررسی نظریه رابطه شیوع بیماری، نیازهای رفتاری و تداوم شکل‌گیری معماری...
مریم کامیار
- ۱۴۲ تغییرات ناشی از شیوع «کووید-۱۹» در آموزش زبان انگلیسی برای اهداف...
محسن کرابی، محمدرضا اسلامی خوزانی
- ۱۴۴ راهبرد کسب‌وکار در زمان بحران کرونا
نادر سیدکالالی

- ۱۵۰ شر و نظام احسن در حکمت اسلامی رویکرد حکمی و کلامی به شرور و بلایای طبیعی
طاهره کمالی زاده
- ۱۵۲ کاربردی سازی فضیلت های اخلاقی در کنترل و آماده سازی کودکان در شرایط کرونا
پریسا گودرزی، محسن شعبانی
- ۱۵۳ بحران و ترجمه
شهرام مدرس خیابانی، سیدمحمد کریمی بهبهانی
- ۱۵۴ بررسی و ارزیابی قابلیت های فناوری اطلاعات و ارتباط در مدیریت بحران کرونا
نیلوفر مرادحاصل، امیرحسین مزینی
- ۱۵۷ ابتلا و امتحان الهی
زینب مشتاقی
- ۱۵۹ عدم راتاب آوردن
مهدی معین زاده
- ۱۶۲ کرونا و طرح مسئله های تازه در فلسفه نظری تاریخ
علیرضا ملایی توانی
- ۱۶۳ ضرورت اجرای طرح ملی گردآوری، مستندسازی، تحلیل و فراتحلیل داده های...
علیرضا ملایی توانی
- ۱۶۴ فلسفه پزشکی در مواجهه با کرونا چه می گوید؟
علیرضا منجمی
- ۱۶۶ آزمون شیوه های حکمرانی در فضای کرونایی
محمد منصورنژاد
- ۱۶۹ تأثیر دنیاگیری کرونا بر فناوری های انسانی
علیرضا منصوری
- ۱۷۰ روابط همسران در دوران کرونا
فرشته موتابی
- ۱۷۱ دامن کشیدن فرهنگ سازی از نظام تربیتی: آثار کرونا بر درک ارزش ساختارها!
نعمت الله موسی پور
- ۱۷۴ کرونا و مسئله سوگواری: چرا سوگواری نکردن مثبت و مطلوب است
مصطفی مهرآیین
- ۱۷۷ مدیریت راهبردی آموزش عالی و دانشگاهی در ایران و حساسیت اقتصادی و اجتماعی
یدالله مهرعلی زاده

- ۱۸۱ کرونا و آشنایی‌زدایی از آموزشگری در آموزش عالی
محمود مهرمحمدی
- ۱۸۵ فنآوری‌های توانمندساز دورکاری در دوران کرونا و پس از آن
فرزانه میرشاه‌ولایتی
- ۱۸۷ گفت‌مان تقنینی حاکم بر بیماری‌های واگیردار: نمونه پژوهشی ویروس کرونا
سپیده میرمجیدی
- ۱۸۸ همه‌گیری ویروس کرونا و اوج‌گیری کشمکش گفت‌مانی؛ بررسی بازنمایی...
سیدمحمدحسین میرهاشمی
- ۱۹۰ تحلیل نقش مؤلفه‌های تاب‌آوری اجتماعی بر کاهش آثار و پیامدهای کرونا بر زنان
اطهره نژادی
- ۱۹۱ ترکیبات شیمیایی مؤثر و نقش آنها در مبارزه با ویروس کرونا
اندیا نعمتی
- ۱۹۲ نقش و حرف علوم انسانی سلامت در مواجهه با همه‌گیری کرونا
حمیدرضا نمازی
- ۱۹۴ پیام‌ها و هشدارهای معرفت‌شناختی «ریزاهریمن» در نوروز آتشین
رضا نیلی‌پور
- ۱۹۶ تاب‌آوری روانی در دوران همه‌گیری جهانی
مهرنوش هدایتی
- ۱۹۹ کرونا و بازخوانی جایگاه علوم انسانی در فرهنگ بشری
حسین هوشنگی
- ۲۰۲ بررسی دوره ایزوله کردن و فاصله‌گذاری بر روی جنبه‌های مختلف احساس نیک‌بودی
فرزانه یزدانی